



ACADEMIA ROMÂNĂ

Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

# STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XV/2022

Editura MEGA

# STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

---

Vol. XV / 2022

## STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

– publicație fondată de acad. Gleb Drăgan –

---

### REDACȚIA:

**Director: dr. Dumitru MURARIU**  
membru corespondent al Academiei Române

**Consilier editorial:** dr. Valentin MARIN

**Redactor șef: Acad. Mihail-Viorel BĂDESCU**

Redactor șef adjunct: dr. Tiberiu TĂNASE

Secretar de redacție: C.Ș. Mirela-Adriana ANGHELACHE

**Colegiul de redacție:** Viorela-Valentina DIMA, Edith-Mihaela DOBRESCU, Emilian M. DOBRESCU, Dan GÎJU, Emil HEDEȘIU, Marian MOȘNEAGU, Alba-Iulia-Catrinel POPESCU, Nicolae ROTAR, Narcis ZĂRNESCU.

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor

### **Adresa redacției:**

Calea Victoriei, nr. 125, camera 31, sectorul 1 București, cod 010071

**Adresa web:** <http://www.studii.crifst.ro>

**Administrator pagină web:** Andrei Lămureanu

ACADEMIA ROMÂNĂ  
Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii  
– Divizia de Istoria Științei –

# STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

---

Vol. XV / 2022

EDITURA MEGA  
Cluj-Napoca, 2022

Revista este inclusă în baza de date internațională CEEOL



© Autorii, 2022

Responsabilitatea conținutului, interpretărilor și părerilor  
exprimate în paginile revistei revine exclusiv autorilor.

ISSN 1844 – 9220  
ISSN-L 1844 – 9220

---

Editura MEGA  
Cluj-Napoca  
e-mail: [mega@edituramega.ro](mailto:mega@edituramega.ro)  
[www.edituramega.ro](http://www.edituramega.ro)

---

*În memoria dlui col (r) dr. ist. Valentin MARIN,  
cel care a însuflețit această revistă*



# CUPRINS

157 DE LA NAȘTEREA LUI DRAGOMIR HURMUZESCU  
100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI EDMOND NICOLAU  
150 DE ANI DE LA MOARTEA LUI ION HELIADE RĂDULESCU

---

Filofteia REPEZ, Nicolae-Florin PRUNĂU Omagiu savantului român Dragomir Hurmuzescu.....	19
Stan PETRESCU Dragomir Hurmuzescu, remarcabil fizician, inventator, profesor și ctitor al radiofoniei românești.....	35
Eufrosina Otlăcan Edmond Nicolau, 100 de ani de la naștere.....	47
Eufrosina OTLĂCAN Ion Heliade Rădulescu, ctitor al Școlii românești.....	53

## EVOCĂRI

---

Valentin-Stelian BĂDESCU Medici musceleni de altădată – Ovidiu Vlădescu, un medic al unor vremuri demult apuse.....	61
Curcă DUMITRU File din istoria Facultății de medicină veterinară din București. Partea a II-a: 100 de ani de la transformarea Școlii superioare de medicină veterinară în Facultatea de medicină veterinară, arondată între anii 1921 și 1948 Universității din București.....	99
Iorgu PETRESCU, Angela PETRESCU Grigore Antipa – Raportul prezentat în fața Academiei Române despre activitatea sa în timpul ocupației străine a Bucureștilor din Primul Război Mondial .....	145



Stan PETRESCU Take Ionescu în diplomația și viața politică românească, la cumpăna dintre secolul 19 și începutul secolului 20.....	153
Daniela-Amby OSTAFE, Laura-Alexandra OSTAFE, Laurențiu-Norocel OSTAFE Academician Ana Vasilichia Aslan, inventatoarea produsului Gerovital H3 – Realizare de excepție în știința românească.....	171

## STUDII ȘI COMUNICĂRI

Mirela-Adriana ANGHELACHE Scara Richter, celebra scară de măsurare a mărimii cutremurelor. Istoric și descriere.....	193
Emilian M. DOBRESCU, Edith Mihaela DOBRESCU Influența COVID-19 asupra copiilor și tinerilor – Perspective ale organizațiilor internaționale.....	207
Ștefan GHEORGHE Starea de drept și starea de fapt în România anilor 1944–1947. Considerații privind schimbarea formei de guvernământ a României la începutul regimului comunist.....	215
Eugen SITEANU Șapte secole de generare și regenerare a strategiei acțiunilor rapide .....	227
Tiberiu TĂNASE Puncte de vedere privind asasinarea marelui istoric român Nicolae Iorga, membru al Academiei Române. Implicarea poliției legionare și a Corpului Muncitoresc Legionar (CML) în asasinat.....	237
Narcis ZĂRNESCU Creierul, câteava procente epistemice. O foarte scurtă istorie a neuroștiințelor. Excurs bibliografic.....	249

## PERSONALITĂȚI

Gabriela ANDREI, Mircea-Dragomir ANDREI Dr. Carol Paul Karácsonyi la 80 de ani.....	265
--	-----

Ioan Codruț LUCINESCU Mitiță Constantinescu, susținător constant al industrializării României în perioada interbelică.....	283
<u>Marian Traian GOMOIU</u> , Sanda MAICAN, Dumitru MURARIU Două personalități ale biologiei românești – Profesorul Mihai Băcescu și discipolul său, Marian-Traian Gomoiu.....	295
Ioana PETCU, Andreea Florina RADU, Tiberiu TĂNASE Aspecte mai puțin cunoscute din viața și activitatea lui Henri Coandă.....	309
Alin M. OLĂRESCU Nicolae P. Leonăchescu și Julius Natterer, două modele de organizare a memoriei.....	335

## VARIA

---

Ionel Aurelian COTOBAN Durustorum – Constantiniana Daphne, punte peste Dunăre – Cale a sfinților.....	363
--	-----

## SEMNAL EDITORIAL, RECENZII

---

Mirela Adriana ANGHELACHE Maria Boștenaru Dan (ed.): Heritage, Landscape and Restoration of Historical Gardens (Patrimoniul, Peisajul și Restaurarea Grădinilor Istorice).....	373
Mirela-Adriana ANGHELACHE Ioan Munteanu: „Stradele Brăilei”, „Stradele Brăilei II”, „Piața Traian – kilometrul zero. Povestea unei străzi – Regala” .....	377
Adrian BAVARU Alexandru Ș. Bologa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” Constanța – Repere.....	383
Valentin-Stelian BĂDESCU Mihail-Nicolae Stanca: Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi, Vol. I și II.....	389

Alexandru Ș. BOLOGA

Tiberiu Tănase (coord.): Ovidiu Boureanu, Petru Ștețcu – Democrație vs.

Totalitarism (manual) .....395

## IN MEMORIAM

Viorel BĂDESCU

Dr. Valentin Marin – o viață dedicată profesiei și Comitetului Român de

Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii.....401

Alin M. OLĂRESCU

Valentin Marin – Un militar de carieră și istoric în slujba Comitetului

Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române....417

Eugen SITEANU

Omagiu adus domnului dr. Valentin Marin.....427

\*\*\*

Mărturii despre domnul dr. Valentin Marin.....431

# IOAN MUNTEANU: „STRADELE BRĂILEI”, „STRADELE BRĂILEI II”, „PIAȚA TRAIAN – KILOMETRUL ZERO. POVESTEA UNEI STRĂZI – REGALA”

**Mirela-Adriana ANGHELACHE<sup>1</sup>**

mirelaadrianaa@yahoo.com

**ABSTRACT:** The current article reviews the trilogy dedicated by Ioan Munteanu to the history of the city of Brăila through its streets, squares and neighbourhoods. The eyes of historian Ion Munteanu admire the streets not only from an aesthetic point of view, but also from their potential to reveal the old stories and the glow that gave the city its fame and uniqueness.

**KEYWORDS:** history of the city of Brăila, streets, buildings, monuments, old town blueprints.

Concitadini, pe domnul Ioan Munteanu l-am cunoscut relativ târziu în sensul că am ratat participarea la numeroasele sale lansări de carte dedicate orașului nostru natal, dar și să citesc cu nesaț mult mai multe cărți, așa cum s-a întâmplat cu cele trei pe care urmează să le prezint.

Dascăl cu o experiență de peste patru decenii în învățământ, cu rezultate meritorii (Profesor evidențiat în 1973, Ordinul Meritul pentru învățământ în 2004 și Diplomă de Excelență în 2004), domnul Ioan Munteanu și-a secondat activitatea didactică cu o prolifică carieră publicistică de profil pedagogic și cultural, pentru ca după pensionare să scrie cărți dedicate municipiului Brăila.

Astfel, în anul 2012 primește Diploma de onoare pentru activitatea publicistică dedicată identității urbei brăilene iar în anul următor, la „Aniversare 70”, instituțiile brăilene (Consiliul Județean Brăila, Primăria Municipiului Brăila, Ministerul Culturii și Patrimoniul Național-Direcția

---

<sup>1</sup> Cercetător științific la Institutul de Geodinamică „Sabba S. Ștefănescu” al Academiei Române; membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Brăila, Biblioteca Județeană) îi acordă mai multe distincții pentru activitatea didactică și culturală desfășurată în oraș, pentru dezvoltarea culturală a județului Brăila și pentru întregul efort scriitoricesc dedicat urbei brăilene.

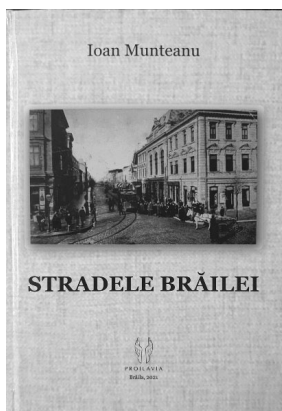
Din anul 2006, domnul Ioan Constantin Munteanu este Cetățean de onoare al Municipiului Brăila și este de ani buni, așa cum se mândru se autointitulează, de profesie: Brăilean.

Cărțile domnului Munteanu sunt scrise cu multă măiestrie, sunt minuțios documentate și dedicate orașului de la Dunăre, pe care e posibil să-l iubim la fel de mult. Acestea sunt parte dintr-un proiect cultural excepțional, în care este implicat, și care prezintă cea mai detaliată istorie a Brăilei, cu fapte inedite și răscolitoare care subliniază importanța pe care a avut-o acest oraș de-a lungul timpurilor. La ora actuală, cărțile domniei sale s-au strâns în număr de 32, fără a mai pune la socoteală antologiile sau pe cele scrise în colaborare.

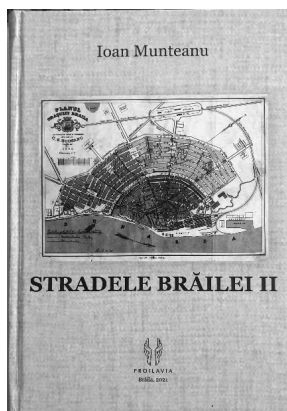
Încă de la început, trebuie să spunem că Brăila are o sistematizare urbană aparte, lucru subliniat de autor pe tot parcursul volumelor. Astfel, pe locul vechii citadele turcești, pentru că timp de mai multe secole orașul a fost raia turcească, a fost construit în secolul al XIX-lea un oraș modern conform planurilor trasate de *ocârmuitorul* județului, Ioan Slătineanu, și de către căpitanul baron Berroczyń (1834). Străzile, urmărind linia zidului vechi al fortăreței cândva turcești, au fost dispuse concentric și radial, ca un evantai deschis pornind de la Dunăre, fiind fixate de trei mari artere radiale.

*Stradele* Brăilei, căci despre străzile Brăilei este vorba în aceste trei volume selectate, atrag prin simetria și frumusețea lor și sunt cele care oferă autorului posibilitatea să adune aproape de la fiecare adresă povești uimitoare despre oamenii și clădirile acestui oraș străvechi.

Ceea ce surprinde încă de la început este titlul care cuprinde o denumire arhaică a străzilor, întâlnită în documentele din sec. al XIX-lea și început de secol XX, studiate de către autor, arhaism considerat de către acesta din urmă un termen mult mai potrivit pentru prezentarea străzilor și implicit a orașului. Fiindcă volumele *Stradele Brăilei* strâng în paginile lor *documente pentru viitor*, un trecut pentru un viitor în care, cu siguranță, noi toți brăilenii sperăm că orașul își va căpăta strălucirea de odinioară. Strălucire și importanță despre care autorul amintește citându-l pe Nicolae Iorga: „Nu Brăila este fiica principatului Țării Românești, ci ea este maica acestui Principat”.



**Foto nr. 1** – Coperta cărții: STRADELE BRĂILEI. Autor Ion Munteanu. Ed. PROILAVIA, Brăila, 2021, 316 pg. și 16 pg. cu 32 imagini, ISBN 978-606-8972-62-6.



**Foto nr. 2** – Coperta cărții: STRADELE BRĂILEI II. Autor Ion Munteanu. Ed. PROILAVIA, Brăila, 2021, 326 pg. și 32 pg. cu ilustrații ptr. 64 monumente istorice, ISBN 978-606-8972-62-6.



**Foto nr. 3** – Coperta cărții: *PIAȚA TRAIAN – KILOMETRUL ZERO. POVEȘTEA UNEI STRĂZI – REGALA*. Autor Ion Munteanu. Ed. PROILAVIA, Brăila, 2021, 351 pg. și 16 pg. cu 32 imagini, ISBN 978-606-8972-79-4.

Mult faimoasa zicală „a nimerit orbul Brăila”, aflăm de la începutul primului volum, scoate în evidență fama acestui oraș, fiindcă nu aveai cum să ratezi Brăila, un centru de prestigiu –cum în antichitate era Roma

pentru popoarele migratoare – care a asigurat prosperitatea comercială în principat, contribuind la crearea României moderne.

Primul volum, *Stradele Brăilei*, a apărut prima oară în anul 2005 la Editura Ex Libris/Brăila, iar în anul 2021 la Editura Proilavia este retipărită ediția a II-a revăzută și adăugită. Cartea se axează pe numele străzilor, dar și pe notele care dau orașului particularitatea: ca de ex. caracterul deschis și cosmopolit, precum și cel filomuzical.

Al doilea volum, *Stradele Brăilei II*, ediția revăzută și adăugită, apare în 2021 la Editura Proilavia/Brăila și prezintă 5 artere importante. La descrierea celor trei artere care configurează trama portului dunărean, autorul a mai adăugat încă două artere, care au fost străzi comerciale importante în timpul regimului de porto-franco al orașului.

Ultimul volum, *Piața Traian – kilometrul zero. Povestea unei străzi – Regala*, tot ediție revăzută și adăugită – lucru care denotă încă o dată acribia autorului – scos la aceeași editură, a fost lansat în acest an la Casa memorială „Petre Ștefănescu Goangă” din Brăila. Acest volum spune povestea Străzii Regale și a centrului urban de la naștere până în zilele noastre, de la faima proprie unui centru al orașului la declinul prezent.

Pe parcursul trilogiei, autorul aruncă o privire critică asupra acelor schimbări, în special asupra țesăturii urbane, care au ciuntit aspectul urbei, dovedindu-se nefavorabile orașului și locuitorilor săi, și susține o pledoarie bine argumentată pentru eforturile necesare de a restaura farmecul și notorietatea de altădată a Brăilei, considerată „picior de Paris” cândva.

Descoperim în cărți descrieri minuțioase: i) de case, foste rezidențe ale unor personalități brăilene, acum în majoritate sedii de instituții și listate ca monumente istorice, și care impresionează prin diferite stiluri arhitecturale ca de ex. neoclasic, eclectic de factură franceză, art nouveau, neoromânesc etc; ii) de biserici, printre care unică în țară o geamie reconvertită în biserică ortodoxă; dar și iii) de alte monumente ca sculpturi, busturi și statui de eroi – Grup statuar Traian, caporal Constantin Mușat, sergent Ecaterina Teodoroiu etc, fântâni arteziene cum este cea din Piața Traian, dar și fântâna cinetică a lui Constantin Lucaci; iv) ale planurilor vechi ale orașului, hrubelor, vadurilor și barierelor de odinioară, dar și a v) locurilor de promenadă, parcurilor și grădinilor sale; vi) ale fostelor centre industriale ca vechea Moară a orașului ce domină faleza, deținută cândva de un bogat industriaș grec etc. Și multe alte detalieri ale patrimoniul cultural brăilean, făcute de către autor nu numai pentru a epuiza cercetarea,

dar și pentru a delecta apetitul lecturii și, de ce nu, pentru a ne invita să vizităm orașul de pe malul Dunării și din inima Bărăganului. Recunosc, că citind cărțile, mi-am făcut o hartă mentală a clădirilor de patrimoniu, pe care cumva le-am scăpat sau am trecut nepăsătoare pe lângă ele, și am pornit la pas pe *stradelele* orașului să le descopăr și redescopăr.

La finalul cărților găsim texte esențiale despre oraș, culese din scrierile unor personalități ale literaturii și culturii românești, fii sau nu ai Brăilei, precum și o listă bogată de ilustrații, care adaugă o perspectivă incitantă asupra orașului.



